

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПВНЗ «МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ АКАДЕМІКА СТЕПАНА ДЕМ'ЯНЧУКА»**

**ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОАНАЛІЗ

для студентів

Освітньої програми:	Психологія
Рівня вищої освіти:	другого (магістерського)
на здобуття освітнього ступеню:	магістра
за спеціальністю:	053 Психологія
галузі знань:	05 Соціальні та поведінкові науки

Рівне – 2020

Робоча програма: Психоаналіз
галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 053 Психологія

27 серпня 2020 р. 13 с.

Розробник: к.психол.наук, доц. Іванюта О.В.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри психології

Протокол від 27 серпня 2020 р. № 1

Завідувач кафедри _____ доц. Михальчук Ю.О.
(підпис)

Схвалено навчально-методичною комісією педагогічного факультету

Протокол від «27» 08 2020 року № 1

Голова _____ доц. Хом'як О.А.
(підпис)

Гарант освітньо-професійної програми «Психологія» зі спеціальності 053 Психологія у галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки рівня вищої освіти другого (магістерського)

доц. Михальчук Ю.О. _____
(підпис)

© _____, 2020

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Рівень вищої освіти, Галузь знань, спеціальність	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4 / 4 Загальна кількість годин (денна/заочна форми навчання) – 120/120 Кількість змістових модулів – 1	Рівень вищої освіти: другий (магістерський) Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки Спеціальність: 053 Психологія	Нормативна	
		Рік підготовки:	
		1-й	1-й
		Семестр	
		2-й	2-й
		Лекції	
		год. 16	год.10
		Практичні, семінарські	
		год. 24	год.8
		Самостійна робота	
		год. 40	51 год.
		Індивідуальні завдання: 40/51 год.	
		Вид контролю 2-й семестр: іспит	

2. Мета та завдання курсу

Робоча програма навчальної дисципліни «Психоаналіз» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 053 Психологія за освітньо-професійною програмою Психологія.

Мета: засвоєння психоаналізу як науки, методу пізнання себе, інших та психотерапії.

Завдання дисципліни полягають у формуванні психологічного мислення здобувачів через аналіз ситуаційних завдань, кейсів, запитів клієнтів, творів З.Фрейда, Д.Н.Стерна, М.Маллер, І.Ялома тощо.

Майбутні психологи повинні знати:

- сутність психоаналізу, його види;
- сучасні погляди на структуру особистості в психоаналітичній теорії;
- як працює аналітик;
- сутність неофрейдистських напрямів у психоаналізі;
- сучасні школи психоаналізу;
- чому психоаналіз — колыска всіх емоційних форм і напрямів психотерапії;
- в чому полягає психоаналітична процедура, її основні поняття, основи психоаналітичної діагностики.

Майбутні психологи повинні вміти:

- аналізувати актуальну життєву ситуацію клієнта;
- використовувати отримані теоретичні знання під час психодіагностики;
- прогнозувати динаміку розвитку особистості,
- обґрунтовувати вибір напрямку корекційної роботи та її методів.

Знання, здобуті при вивченні курсу є підґрунтям для подальшої поглибленої фахової спеціалізації практичних психологів. Знання, здобуті при вивченні курсу «Психоаналіз», є підґрунтям для подальшої поглибленої фахової спеціалізації практичних психологів.

Під час лекційних та практичних занять, індивідуальної навчально-дослідницької та самостійної роботи студенти, майбутні психологи **набувають таких програмних компетентностей: ЗК (загальні компетентності), СК (спеціальні, фахові, предметні компетентності).**

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

СК1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики.

СК8. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

Результати навчання за дисципліною

Опанувавши дисципліну, студенти повинні мати такі **програмні результати навчання:**

ПР1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

ПР11. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

ПР13. Демонструвати відповідальне ставлення до професійного самовдосконалення, навчання, саморозвитку; за потреби визначати зміст запиту до супервізії.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теорія та практика надання психоконсультативної допомоги

Тема 1. Топографічна модель психіки. Вступ у психоаналіз. Індивідуальна психологія Альфреда Адлера. Аналітична психологія Карла Густава Юнга. Его-психологія Еріка Еріксона

Література: основна [1,2,3,6,8,10,11-15] допоміжна [1,4,10,11]

Тема 2. Стадії психосексуального розвитку З. Фрейда та психосоціального розвитку Е. Еріксона. Стадії психосексуального розвитку З. Фрейда. Стадії психосоціального розвитку Е. Еріксона

Література: основна [1,2,3,7,9,11-15] допоміжна [3,10,11]

Тема 3. Захисні механізми психіки за З. Фрейдом. Примітивні захисти. Зрілі механізми захисту психіки

Література: основна [1,6,7,10,11-15] допоміжна [1,4,9]

Тема 4. Теорія об'єктних стосунків. Его-психологія. Теорія прив'язаності Д.Боулбі. Сутність теорії об'єктних стосунків. Фази сепарації–індивідуації. Его-психологія

Література: основна [1-3,8,9,11-15] допоміжна [3,9,12]

Тема 5. Структура особистості. Структура особистості невротичного рівня. Межовий рівень особистісної організації. Характеристики структури особистості психотичного рівня

Література: основна [1,4,5,8,16,17,18] допоміжна [2,5,7,8]

Тема 6. Типи організації характерів. Антисоціальна (соціопатична) особистість.

Нарцистична особистість. Істеричні особистості. Депресивні особистості. Маніакальні особистості. Шизоїдна особистість. Параноїдна особистість. Обсесивно-компульсивні особистості

Література: основна [4,5,8,17,18] допоміжна [2,5,6,7,8,13]

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усь ого	у тому числі					усьог о	у тому числі				
		л	п	ла а б	інд	с.р.		л	п	ла б	інд	с.р .
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13

Модуль 1. Теорія та практика надання психоконсультативної допомоги												
Тема 1. Топографічна модель психіки	20	2	2		8	8	20	2	2		8	8
Тема 2. Стадії психосексуального розвитку З. Фрейда та психосоціального розвитку Е. Еріксона	20	2	4		7	7	20	2	-		9	9
Тема 3. Захисні механізми психіки за З. Фрейдом	20	2	4		7	7	20	2	2		8	8
Тема 4. Теорія об'єктних стосунків. Теорія прив'язаності Д.Боулбі	20	2	4		7	7	20	2	2		8	8
Тема 5. Структура особистості	20	2	4		7	7	20	2	2		8	8
Тема 6. Типи організації характерів	20	6	6		4	4	20	-	-		10	10
Разом за змістовим модулем 1	120	16	24		40	40	120	10	8		51	51

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ у психоаналіз	2/2
2	Стадії психосексуального розвитку З. Фрейда та психосоціального розвитку Е. Еріксона	4/-
3	Захисні механізми психіки за З. Фрейдом	4/2
4	Теорія об'єктних стосунків	4/2
5	Структура особистості	4/2
6	Типи організації характерів	6/-
	Разом	20/8

6. Самостійна робота (40/52 год.)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вплив психоаналізу на розвиток сучасної літератури, кіномистецтва, живопису	3
2	Особливості аналітичної теорії К.Юнга	3
3	Особливості символічних малюнків К. Юнга	3
4	Особливості ролей в трансактному аналізі Е.Берна	3
5	Інтерпретація сновидінь: аналіз праці З. Фрейда	3

6	Роль мислення в сновидіннях	10
7	Перегляд та обговорення фільму «З. Фрейд» (6 частин)	10
8	Техніки класичного психоаналізу.	4
9	Поняття індивідуалізації за К.Юнгом	3
10	Класичний та модифікований психоаналіз	3
11	Процеси пізнання в психоаналітичній терапії мистецтвом	3
12	Правила проведення психоаналітичного інтерв'ю	1
13	Техніка Я-репрезентації та її наслідки	2
	Разом	51

7. Завдання для опрацювання тем дисципліни

Назва теми	Зміст завдання для відпрацювання пропущених занять і невиконаних завдань	Форми контролю	Література	Кількість балів
Змістовий модуль 1. Психологічне консультування та кризові стани особистості				
Тема 1. Топографічна модель психіки	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	Експрес опитування, підготовка тестів, презентація: «Особистість З. Фрейда», сформулювати словник понять / термінів З. Фрейда (мінімум 15).	основна [1,2,3,6,8,10,11-15] допоміжна [1,4,10,11]	3
Тема 2. Стадії психосексуального розвитку З. Фрейда та психосоціального розвитку Е. Еріксона	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	Експрес опитування, складання термінологічного словника, підготовка тестів, презентація: «Фази та особливості розвитку особистості», «Тріб-теорія або теорія драйвів», складання таблиці з характеристиками фаз сепарації-індивідуації	основна [1,2,3,7,9,11-15] допоміжна [3,10,11]	3
Тема 3. Захисні механізми психіки за З. Фрейдом	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття;	Експрес опитування, складання термінологічного словника: психоаналітична ситуація, терапевтичний альянс, опір, перенос, контрперенос, інсайт та опір, емпатія та помірну фрустрація. Психологічне есе: «Покази та протипокази для психоаналітичного лікування».	основна [1,6,7,10,11-15] допоміжна [1,4,9]	3
Тема 4. Теорія об'єктних	Вивчення	Експрес опитування,	основна [1-	3

стосунків. Теорія прив'язаності Д.Боулбі	лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	складання термінологічного словника, підготовка тестів, презентація «Теорія прив'язаності Д.Боулбі». Аналіз твору Стерна Д. Н. «Щоденник немовля: що бачить, відчуває та переживає ваш малюк»	3,8,9,11-15] допоміжна [3,9,12]	
Тема 5. Структура особистості	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	Експрес опитування, складання термінологічного словника, підготовка тестів, Психологічне есе: «Недоліки встановлення діагнозу при первинному інтерв'ю: можливість помилки, страх перед клієнтом при важкості діагнозу, бажання ухилитись від лікування складного невдячного пацієнта, динамічність стану клієнта в психоаналітичному процесі»	основна [1,4,5,8,16,17,18] допоміжна [2,5,7,8]	4
Тема 6. Типи організації характерів	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	Скласти таблицю, що відображає рівні (психотичний, субпсихотичний, пограничний (межовий), нарцистичний, невротичний (едіпальний) та типи (антисоціальні, нарцистичні, шизоїдні, параноїдні, депресивні та маніакальні, мазохістичні, obsесивні та компульсивні, істеричні та дисоціативні) організації особистості.	основна [4,5,8,17,18] допоміжна [2,5,6,7,8,13]	4

8. Індивідуальні завдання (50/61 год.)

Теми індивідуальних робіт

- Місце психоаналізу в системі психологічних, психіатричних та психотерапевтичних наук.
- Зв'язок психоаналізу з іншими суспільними науками.
- Основні функції психоаналізу. Психоаналіз як герменевтичний метод пізнання.
- Лікувальний психоаналіз, його мета і завдання.
- Психоаналітичне мислення як інструмент пізнання соціальної та особистісної внутрішньої реальності.
- Інстинктивна динамічна природа позасвідомих процесів.

- Вплив позасвідомого на життя людей.
- Система захистів та симптомів. Вторинна вигода від наявності симптомів.
- Зміст понять “Супер-Его”, “Его” та “Ід”.
- Функціонування “Его” відповідно до принципу реальності.

Творчі завдання: аналіз ситуацій та виокремлення механізмів психологічного захисту

9. Методи навчання

I. Організація, самоорганізація та здійснення навчально-пізнавальної діяльності за джерелом передання і сприймання навчальної інформації: словесні (розповідь, бесіда, лекція, пояснення, інструктаж) і практичні (вправи, алгоритмізація, практична робота);

за ступенем самостійності мислення студентів: репродуктивні і творчі методи;

за логікою передання і сприймання навчальної інформації: індуктивні (узагальнення), дедуктивні (конкретизація), аналітичні, синтетичні – навчальний аналіз, синтез, установлення причинно-наслідкових зв'язків;

за ступенем керівництва навчальною роботою студентів: самостійна робота студентів, робота з книгою.

II. Стимулювання та мотивація навчально-пізнавальної діяльності

Дидактичні (ділові, ситуативно-рольові та ін.) ігри, навчальні дискусії, інтерактивні методи навчання

III. Контроль і самоконтроль, аналіз та оцінювання результатів навчання

Індивідуальне і фронтальне опитування, письмові контрольні роботи

10. Методи контролю

- Поточне тестування.
- Перевірка завдань самостійної роботи.
- Перевірка індивідуальної роботи.
- Поточний контроль.
- Семестрова форма контролю.

11. Питання до іспиту з курсу

1. Вступ у психоаналіз. Мета, об'єкт, предмет психоаналізу
2. Індивідуальна психологія Альфреда Адлера
3. Аналітична психологія Карла Густава Юнга
4. Его-психологія Еріка Еріксона
5. Стадії психосексуального розвитку З. Фрейда
6. Стадії психосоціального розвитку Е. Еріксона
7. Сутність теорії об'єктних стосунків
8. Фази сепарації-індивідуації
9. Его-психологія
10. Захисні механізми психіки за З. Фрейдом.
11. Примітивні захисти.
12. Зрілі механізми захисту психіки
13. Структура особистості невротичного рівня
14. Межовий рівень особистісної організації
15. Характеристики структури особистості психотичного рівня
16. Антисоціальна (соціопатична) особистість
17. Нарцистична особистість
18. Істеричні особистості

19. Депресивні особистості
20. Маніакальні особистості
21. Шизоїдна особистість
22. Параноїдна особистість
23. Обсесивно-компульсивні особистості
24. Мета і завдання психоаналізу. Об'єкт і предмет психоаналізу.
25. Особливості оральної фази.
26. Основні проблеми анальної фази.
27. Особливості фалічної фази.
28. Типи характерів за фіксаційними ознаками певних фаз розвитку.
29. Теорія Фрейда як базова теорія етапів становлення людини.
30. Поняття “базової довіри” та “автономності”, “ініціативи та вини”, “ідентифікації з об'єктом”.
31. Поняття первинного процесу мислення, “Супер-Его”, “Его” та “Ід”.
32. Функціонування “Его” відповідно до принципу реальності.
33. Вторинний процес мислення. Співвідношення між “Ід”, “Его” та “Супер-Его”.
34. Захисні процеси — витіснення, заміщення, проекція, проєктивна ідентифікація, раціоналізація, інтелектуалізація, моралізаторство, сублімація, креативність, гумор.
35. Класифікація особистостей відповідно до характерних для них способів опановувати тривогу.
36. Поділ захистів на примітивні та зрілі.
37. Здатність до самовдосконалення — наявність “Спостерігаючого Я”.
38. Поняття “Его-синтонності” та “Его-дистонності”, “сили Его”.
39. Основні ознаки нарцисизму.
40. Когут: теорія розгляду пацієнтів у термінах селф-структур.
41. Позитивне і негативне сприйняття власного “Я”, залежність самоповаги від зовнішніх оцінок. Відсутність інтерналізованих об'єктів.
42. Основні почуття нарцистичної особистості.
43. Менцос: нарцисизм — патологічний спосіб сепарації від об'єкта.
44. Основні захисти — ідеалізація-знецінення.
45. Вплив на формування особистості досвіду стосунків з найближчими людьми.
46. Необхідні психологічні умови інтеграції власного “Я”, сепарації та індивідуалізації.
47. Поняття симбіозу, когнітивного розвитку, залежності, “інтерналізованих образів”, “патернів поведінки”.
48. Основа акцентів на невербальній комунікації, поняття “подвійного послання”.
49. Поняття психоаналітичної процедури.
50. Поняття інсайту, використання опору пацієнта терапевтичній процедурі.
51. Поняття про рамкові умови.
52. Поняття вільних асоціацій та “вільно плаваючої” уваги.
53. Поняття емпатії та помірної фрустрації.
54. Терапевтичний альянс, опір, перенос, контрперенос, інтерпретація.
55. Покази та протипокази для психоаналітичного лікування.
56. Техніки психоаналітичної процедури.
57. Переваги психоаналітичної діагностики.
58. Недоліки встановлення діагнозу при первинному інтерв'ю.
59. Особливості психотичного та субпсихотичного рівня організації.
60. Біографія засновника психоаналізу З.Фрейда

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування, індивідуальна та самостійна робота						Підсумковий контроль / екзамен	Сума
Змістовий модуль №1							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	40	100
10	10	10	10	10	10		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

13.Методичне забезпечення

1. Підручники.
2. Роздатковий матеріал.Психодіагностичні методики
3. Мультимедійні засоби. Презентації.

14. Рекомендована література

Базова Рекомендована література

Базова

1. Багрій Я. Психологія: навч. посіб. / Я. Т. Багрій. — К. : ДП “Вид. дім “Персонал”, 2017. – 138 с.
2. Бреннер Э. Элементарный учебник психоанализа / . — СПб. : Наука, 1999.
3. Гринсон Р. Техника и практика психоанализа / Р. Гринсон. — М. : Класс, 1998.
4. Кернберг О. Тяжелые личностные расстройства : Стратегии психотерапии. — М.: Класс, 2000.
5. Кискер К. и др. Психиатрия, психосоматика, психотерапия / К. Кискер. — М. : Алетей, 1999.
6. Куттер П. Современный психоанализ / П. Куттер. — СПб. : БСК, 1997.

7. Мак-Вильямс Н. Психоаналитическая диагностика / Н. Мак-Вильямс. — М. : Класс, 1998.
8. Салливан Г. Психиатрическое интервью / Г. Салливан. — М. : Просвещение, 1994.
9. Тайсон Филлис, Роберт Тайсон. Психоаналитические теории развития / Филлис Тайсон, Роберт Тайсон. — Екатеринбург : Деловая книга, 1998.
10. Томэ Х., Кехеле Х. Современный психоанализ / Х. Томэ, Х. Кехеле. — М. : Класс, 1999.
11. Фрейд З. Введение в психоанализ. Лекции / З. Фрейд. — М. : Наука, 1990.
12. Фрейд З. О клиническом психоанализе: избранные сочинения / З. Фрейд. — М. : Медицина, 1991.
13. Фрейд З. Психоанализ. Религия. Культура / З. Фрейд. — М. : Ренес- санс, 1992.
14. Фрейд З. Психология бессознательного / З. Фрейд : Сб. сочинений: Пер. с нем. — М. : Просвещение, 1990.
15. Фрейд З. Толкование сновидений / З. Фрейд: Пер. с нем. — К. : Здоров'я, 1991.
16. Штерн Д. Н. Дневник младенца: что видит, чувствует и переживает ваш малыш / Д.Н. Штерн. — М. : Генезис, 2001.
17. Ялом Ирвин Д. Групповая психотерапия. Теория и практика / Д. Ирвин Ялом. — М. : Класс, 2007.
18. Ялом Ирвин Д. Дар психотерапии / Д. Ирвин Ялом. — М. : Класс, 2008.

Допоміжна

1. Антология современного психоанализа / Под ред. А. В. Россохина — М. : Ин. Пс. РАН, 2000.
2. Базисное руководство по психотерапии / Под ред. А. Хайгл-Эверс, Ф. Хайгл, Ю. Отт, У. Рюгер. — СПб. : РЕЧЬ, 2002.
3. Бланк и Бланк. Эго-психология: теория и практика / Бланк и Бланк. — М. : MGM–Interna, 1998.
4. Блум Г. Психоаналитические теории личности / Геральд Блум. — М. : КСП, 1996.
5. Ялом Ирвин Д. Экзистенциальная психотерапия / Д. Ирвин Ялом. — М. : Класс, 1999.
6. Винникотт Дональд Вудс. Маленькие дети и их матери / . — М. : Класс, 1998.
7. Юнг К. Человек и его символы / К. Юнг. — СПб. : Гравис, 1996.
8. Шарп Дарэл. Психологические типы. Юнговская типологическая модель / Дарэл Шарп. — СПб. : БСК, 1996.
9. Шапиро Д. Невротические стили / Д. Шапиро. — М. : Ин-т общ. гум. иссл-я., 1998.
10. Фрейд З. По ту сторону принципа удовольствия. В кн. : Психология бессознательного / З. Фрейд. — М. : Просвещение, 1989.
11. Менцос С. Психодинамические модели в психиатрии / С. Менцос — М. : Алетейя, 2000.
12. Кляйн М. Зависть и благодарность / М. Кляйн. — М. : Ренессанс, 1999.
13. Кохут Х. Анализ собственного “Я” / Х. Кохут. — М. : Наука, 2000.

Інформаційні ресурси

<https://stud.com.ua/16433/psihologiya/psihoanaliz>
<https://ru.qwe.wiki/wiki/Psychoanalysis>

https://web.posibnyky.vntu.edu.ua/icgn/8prishak_osnovy_psiholog_pedagogiki/r212.htm